

עם זה. בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לתת רפואה לעולם, מלקה צדיק אחד ביניהם במחלות ומכות, ובגללו נותן רפואה לכל. מנין לנו? שכתוב (ישעיה ג) והוא מחלל מפשעינו מדכא מעונתינו וגו', ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו - הקצת דם, כמו מי שמקזי זרוע, ובאותה חברתו נרפא לנו, רפואה הוא לנו לכל איברי הגוף.

והעולם לא מלקה צדיק, אלא כדי לתת רפואה לדור ולכפר עליהם, (וסוד זה צדיק ורע לו) שזה נוח לצד האחר שהדין שולט (לשלט) על הצדיק יותר מהכל, שלא חושש אז לכל העולם ולא משגיח בהם מהשמחה שהוא שולט עלינו. ואותו צדיק זוכה לשלטון עליון בעולם הזה ובעולם הבא. צדיק וטוב לו, שלא חושש הקדוש ברוך הוא לכפר על העולם.

אמרתי לו, אלו לא היו בזמן אחד - יפה. אבל פאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש מחלות, ולזה יש את כל טוב העולם. אמר לי, באחד מהם או בשנים מספיק, שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות הכל, (ס"א כל עוד) כמו שלא צריך אלא זרוע אחת להלקות ולהקזי לתת רפואה לכל האיברים. גם פאן, בצדיק אחד מספיק.

ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה על כל האיברים, אז צריך להקזי משתי זרועות. גם כן, אם התרבו החטאים וכבדים על העולם, אז כל הצדיקים לוקים, לתת רפואה על כל הדור. אבל בזמן שלא התרבו כל כן, אז רק צדיק אחד לוקה, ושאר הצדיקים בשלום, שהרי לא צריך העולם שכלם ילקו. נרפא העם - נרפאו

הוא למייהב אסוותא לעלמא, אלקי לחד צדיקא בינייהו, במרעין ובמכתשין, ובגיניה ייהב אסוותא לכלא. מנלן. דכתיב, (ישעיה ג) והוא מחלל מפשעינו מדוכא מעונתינו וגו'. ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו, אקזותא דדמא, פמאן דאקזי דרועא, ובההוא חברתא נרפא לנו, אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא.

והעולם לא אלקי צדיקא, אלא למייהב אסוותא לדרא, ולכפרא עליהו. (ורוא דא צדיק ורע לו) דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא שלטא (לשליטה) על זכאה יתיר מפלא, דלא חייש כדין לכל עלמא, ולא אשגח בהו, מחדוה דשליט עליה. וההוא זכאה זכי לשולטנא עלאה, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. צדיק (דף רי"ח ע"ב) וטוב לו, דלא חייש קדשא בריה הוא לכפרא על עלמא.

אמינא ליה, אלו לא הוו בחד זמנא, יאות. אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית כל טיבו דעלמא. אמר לי, בחד מנייהו או תרין סגי, דלא בעא קדשא בריה הוא לאלקאה כלא, (ס"א כל דמה) כמה דלא אצטריך אלא דרועא חדא, לאלקאה ולאקזאה למייהב אסוותא לכל שייפין. אוף הכא, בחד צדיקא סגי.

ואי אתקף (ס"א אתיקר) ביה מרע, על כל שייפין, כדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה. אוף הכי, אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא, כדין כל זכאין אלקון, למייהב אסוותא על כל דרא. אבל בזמן דלא אסגיאו כל כן, כדין חד זכאה אלקי, ושאר צדיקיא בשלם, דהא לא אצטריך עלמא דילקון כלהו. אתסיאו עמא. אתסיאו צדיקיא. ולזמנין דכל יומיהון קיימין

הצדיקים. ולפעמים שכל ימיהם עומדים במחלות להגן על הדור. אם מתו - הרי נרפא הכל ונתפפר, לפעמים כשהחטאים הם נכבדים יותר.

קמנו והלכנו, וחזק השמש היה יותר, והדרך הייתה דחוקה לנו. ראינו אילנות במדבר ומים תחיתהם. ישבנו תחת צל של אילן אחד של המדבר. שאלנוהו, מה זה שכל עמי עולם לא עושים נענוע, רק ישראל לבדם? שפשוטוקים בתורה מתנענעים לכאן ולכאן בלי למוד של אדם בעולם, ולא יכולים לעמוד בעצמם?

אמר לי, הזפרתני דבר עליון, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים. ישב שעה ובכה. אמר, אוי לבני האדם שהולכים בבהמות השדה בלי שכל. בדבר הזה לבדו נודעות נשמות קדושות של ישראל בין נשמות עמים עובדי כוכבים ומזלות. נשמות ישראל נגזרו מתוך גר קדוש שדולק, שפתיב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. וגר זה, בשעה שנאחו (שנדלק) מתוך תורה העליונה, לא שוכף האור עליו אפלו רגע. וסוד זה - (תהלים פז) אלהים אל דמי לך. כמו זה כתוב - (ישעיה סב) המזכירים את ה' אל דמי לכם. אין שכוף לכם. אור הגר, פיון שנאחו תוף הפתילה, אותו האור לא שוכף לעולמים, אלא מתנענע האור לכאן ולכאן ולא שוכף לעולמים.

כמו זה ישראל, שנשמותיהם מתוך אותו אור הגר - פיון שאמר דבר אחד של התורה, הרי האור דולק, ולא יכולים הם לשכף, ומתנענעים לכאן ולכאן ולכל הצדדים כאור הגר, שהרי כתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם.

במרעין, לאגנא על דרא. מיתו, הא אתסי כלא, ואתפפר. לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

קמנא ואזלנא. ותוקפא דשמשא הוה יתיר, ודחיק לן באורחא. חמינן אילנין במדברא, ומיין תחותיהו. יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה, מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין נענועא, אלא ישראל בלחודיהו, דכד לעאן באורייתא, מתנענען הכא והכא, בלא למודא דבר נש בעלמא, ולא יכלין למיקם בקיומיהו.

אמר לי, אדפרתן מלתא עלאה, ובני עלמא לא ידעין, ולא משגיחין. יתיב שעתא ובכה, אמר, ווי לבני נשא דאזלין כבעירי חקלא, בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודוי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל, בין נשמתהון דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות. נשמתהון דישראל אתגזרו, מגו בוצינא קדישא דדליק, דכתיב, (משלי כ) גר יי נשמת אדם. והאי גר בשעתא דאתאחד (נ"א דאתדליק) (דף ר"ט ע"א) מגו אורייתא דלעילא, לא שכיף נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא, (תהלים פג) אלהים אל דמי לך. פגוונא דא כתיב, (ישעיה סב) המזכירים את יי אל דמי לכם, לא שכיכו לכוון. נהורא דשרגא פיון דאתאחדא גו פתילה, ההוא נהורא לא שכיף לעלמין, אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן, ולא משתכיף לעלמין.

בגוונא דא, ישראל, דנשמתיהו מגו ההוא נהורא דשרגא, פיון דאמר מלה חדא דאורייתא, הא נהורא דליק, ולא יכלון אינון לאשתפכא, ומתנענען לכאן ולכאן, ולכל סטריין. פנהורא דשרגא, דהא (משלי כ) גר יי נשמת אדם כתיב.